NUK ËSHTË NEVOJA
TË ECIM NE RRUGE TË PASHKELURA

NGA XHAVIT SHALA

Interviste për gazetën "Zëri i Popullit"[1]

Gazeta "Zëri i Popullit": Zoti Shala, a ka ardhur koha për ngritjen e një Instituti Studimesh Antikrim?

Xhavit Shala: Pavarësisht se si mund te quhet apo emërtohet, ka ardhur koha qe një institucion i tille te ngrihet e te nise nga funksionimi. Realiteti qe po përballojmë kushtëzon edhe angazhimin intelektual apo profesional te njerëzve te shquar, te cilët duhet te japin kontributin dhe eksperiencën e tyre ne luftën kundër krimit. Kjo eksperience duhet t'i shërbeje parandalimit te veprimtarisë kriminale ne tërësi dhe figurave te veçanta te krimit, kryesisht te perspektives se tij.

Është e nevojshme qe veprimtaria profesionale antikrim te vendoset plotësisht ne baza shkencore, element i rendesishem i se cilës është dhe krijimi i Institutit te posaçëm kundër krimit. Natyrisht qe lufta kundër krimit nuk është thjesht një dëshire e mire dhe një fjale goje. Te luftohet krimi e kryesisht ai i organizuar, duhet qe te kemi te plotësuar një varg elementesh profesional. Ndërkohe, krijimi i institutit ne fjale është vetëm hapi i pare për ngritjen e themeleve baze për një lufte te institucionalizuar kundër krimit.

Për këtë, gjykoj se nuk është nevoja te ecim ne "rruge te pashkelura", pasi përvoja e vendeve te tjera rreth nesh apo me gjere nuk mungon, përkundrazi është shume e pasur. Mbi këtë baze mendoj se do te ishte me interes ta studionim këtë përvoje, për te marre prej saj çka është me e domosdoshme për kushtet tona konkrete.

Ngritja e një institucioni te tille do te krijonte terren te përshtatshëm për mjaft ide interesante te eksperteve kriminologe, juriste, sociologe, historiane, shkencëtare etj, ide te cilat do te përbenin edhe bazën e nevojshme te studimeve te ardhshme për luftën cilësore kundër krimit ne tërësi e atij te organizuar ne veçanti.

Këto ide fare mire mund te servireshin për strukturat shtetërore apo legjislativin shqiptar, me synimin e përmirësimeve te herëpashershme te dispozitave ligjore antikrim. Ka ardhur koha qe lufta kundër krimit te mos zhvillohet partizançe,por mbi baza shkencore. Një gjë te tille do ta favorizoje edhe ngritja e institutit te posaçëm kundër krimit.

---

[1] Intervista është botuar ne Gazetën "Zëri i Popullit" date 28.11.1999

Krijimi i këtij institucioni, sipas idesë së Prof. Dr. Ismet Elezi, ka qënë prej kohësh një domosdoshmëri. Kjo për faktin se ka vite që askush nuk interesohe... për të pasqyruar me objektivitet gjendjen e kriminalitetit në vendin tonë. Për hir të politikës, po t'u referohesh shifrave që japin politikanët në pushtet ose jo, rezulton që kriminalitetit në Shqipëri, nga viti në vit ka pësuar rënie. Në këto deklarime theksi është vënë në "rritjen e forcës zbuluese deri në shifrën 80 përqind". Sipas meje, këto shifra janë një mashtrim i pastër që i bëhet opinionit publik. Mjafton të përmendim faktin që në vitet 1990-1991 nuk kemi pasur krim të organizuar. Ndërsa tani kemi krim të organizuar mafioz ndërkombëtar, ku marrin pjesë edhe shqiptarë, si p.sh. në trafikun e drogave të pastra, kontrabandën ndërkombëtare të cigareve e karburanteve, në trafikun e klandestinëve etj. Është fakt gjithashtu (deklaroj pa hezitim), që krimin e organizuar e e sollën peshqesh të huajt, kryesisht fqinjët tanë. Ndaj gjykoj se është detyrim i tyre të na ndihmojnë për të luftuar profesionalisht këtë kriminalitet, plaga më e rëndë për shoqërinë shqiptare.

Nuk ka asnjë arësye që të mos pasqyrohet saktë niveli i kriminalitetit në vendin tonë, përmasat dhe tendencat e tij. Mbi bazën e një ekspozeje të plotë mund edhe të programohet lufta imediate dhe strategjike kundër krimit në tërësi dhe atij të organizuar në veçanti. Duke qënë dakort me idenë e Prof.Dr.Ismet Elezit, them se një gjë të tillë mund ta bëjë vetëm një institut i pavaruar nga strukturat shtetërore, në përbërje të të cilit duhet të jenë ekspertë të njohur të fushave të ndryshme që, në një mënyrë ose tjetër lidhen me problemin në fjalë.

Institut i pavarur nga strukturat shtetërore

Ekspert i policisë

Krimi nuk luftohet me forcën e muskujve, por me atë të mendjes

Përshëndes idenë e Prof.Dr.Ismet Elezit dhe them që ajo duhet të materializohet sa më shpejt që të jetë e mundur. Duke qënë se kriminaliteti, krye-

... në fillimet e rrezikshme të tij, ngritja e një organizmi të tillë do të krijonte kushte të gjera parandaluese e goditëse ndaj veprimtarisë kriminale për të cilën po flasim. Ideja e zotit Elezi mendoj se është në kohën e duhur. Lufta kundër krimit nuk është një gjë e lehtë, ashtu siç mendojnë kategori të veçanta të shoqërisë, përfshirë edhe kuadro të policisë. Asgjë nuk mund të bëhet thjesht me dëshirën e mirë apo vetëm me forcën e muskujve. Lufta kundër krimit kërkon vënien në eficensë të mendjes policore, nivelit të lartë profesional të saj. Ngritja dhe funksionimi i një institucioni të tillë, identik apo i përafërt me ata që ekzistojnë edhe në vende të tjera perendimore, do të jetë një ndihmesë e jashtëzakonëshme për për-... nozave të zhvillimit të krimit, tendencave të tij, zbulimit të pikave të dobëta dhe më pas edhe për ta goditur pa mëshirë atë. Nëse mungon njohja e krimit në detaje, brenda fenomeneve shoqërore që e favorizojnë atë, atëhere dhe puna e policisë do të shkojë pas rastësisë dhe për më tepër do të bjerë brenda kurtheve që ai ngre kundër saj.

Ngritja e një strukture të tillë, jashtë partiake e larg politikës, do të krijojë kushte për të vjelë mendime të vyera të ekspertëve të kriminalistikës, të policisë, të jurispundencës, të psikologjisë etj. Këto mendime si dhe veprimtaria konkrete e strukturave aktuale antikrim, do të bëjnë të mundur harmonizimin e domosdoshëm për një bashkëveprim të suksesshëm antikrim.

Xhavit SHALA
Drejtor i Drejtorisë së Policisë Kriminale në Ministrinë e Rendit

S'është nevoja të ecim "në rrugë të pashkelura"

Pavarësisht se si mund të quhet apo emërtohet, ka ardhur koha që një institucion i tillë të ngrihet e të nisë nga funksionimi. Realiteti që po përballojmë kushtëzon edhe angazhimin intelektual apo profesional të njerëzve të shquar, të cilët duhet të japin kontributin dhe eksperiencën e tyre në luftën kundër krimit. Kjo eksperiencë duhet t'i shërbejë dukshëm parandalimit të veprimtarisë kriminale në tërësi dhe figurave të veçanta të krimit ordiner apo të organizuar. Sipas mendimit tim, një angazhim i tillë i njerëzve ekspertë të fushës së kriminalistikës do të bëjë të mundur përcaktimin e prognozave të krimit, kryesisht të perspektivës së tij. Është e nevojshme që veprimtaria profesionale antikrim të vendoset plotësisht në baza shkencore, element i rëndësishëm i së cilës është edhe krijimi i institutit të posaçëm kundër krimit. Natyrisht që lufta kundër krimit nuk është thjesht një dëshirë e mirë dhe një fjalë goje. Të luftohet krimi e, kryesisht ai i organizuar, duhet që të kemi plotësuar një varg elementësh profesionalë. Ndërkohë, krijimi i institutit në fjalë është vetëm hapi i parë për ngritjen e themeleve bazë për një luftë të institucionalizuar kundër krimit. Për këtë problem që shtrohet për diskutim, gjykoj se nuk është nevoja të ecim në "rrugë të pashkelura", pasi përvoja e vendeve të tjera rreth nesh apo më gjerë nuk mungon, përkundrazi, është shumë e pasur. Mbi këtë bazë mendoj se do të ishte me interes ta studionim këtë përvojë, për të marrë prej saj çka është më e domosdoshme për kushtet tona konkrete.

Ngritja e një institucioni të tillë do të krijonte terren të përshtatshëm për mjaft ide interesante të ekspertëve kriminologë, juristë, sociologë, historianë, shkencëtarë etj., ide të cilat do të përbënin edhe bazën e nevojshme të studimeve të ardhëshme për luftën cilësore kundër krimit në tërësi e atë të organizuar në veçanti. Këto ide fare mirë mund të servireshin për strukturat shtetërore apo legjislativin shqiptar, me synimin e përmirësimeve të herëpashershme të dispozitave ligjore antikrim. Ka ardhur koha që lufta kundër krimit të mos zhvillohet partizançe, por mbi baza shkencore. Një gjë të tillë do ta favorizojë edhe ngritja e institutit të posaçëm kundër krimit.

Bujar HIMÇI
Shef i antimafies në Prokurorinë e Përgjithëshme

Kundër krimit vetëm me njerëz të aftë, ekspertë dhe shkencëtarë të zotë

Jam plotësisht dakort me idenë e Prof.Dr. Elezit. Ngritja dhe funksionimi i një institucioni të tillë, në përbërjen e të cilit duhet të jenë ekspertë të fushave të ndryshme sociale apo të kriminalistikës, është një imperativ. Do ishte mirë që një hap i tillë të ish hedhur kohë më parë kur krimi ishte në hapat e para të tij, megjithatë më mirë vonë se kurrë. Natyrisht në se vonesa nuk do të vazhdoj më gjatë.

Sipas mendimit tim, një organizëm i tillë duhet të ngrihet e të funksionojë jashtë ndikimit politik dhe ndërhyrjes së forcave politike. Njerëzit e ligjit dhe ata që luftojnë krimin nga pozicione të njohura, besoj se janë në gjendje të konkludojnë për përbërjen e një institucioni të tillë. Njerëz të aftë, ekspertë të shquar apo shkencëtarë të njohur të fushave të ndryshme të jetës shoqërore, ka plot në vendin tonë. Mjafton vetëm dëshira e mirë për t'i ofruar ata dhe gjithçka më pas do të jetë shumë më e lehtë për të krijuar bazën e nevojshme teorike të luftës kundër krimit, veçanërisht kundër atij të organizuar.

Përgatiti: F... dhyl Gosnish...

ZP E DIEL opinione e krimi 28 Nëntor 1999 FAQ...

Studimi i veprimtarisë kriminale, hapi parë i luftës kundër saj

Reagime pas një shkrimi të Prof.Dr. Ismet Elezi

Niazi JAHO
Jurist

Ende nuk vlerësohet mendimi juridik

E lexova me vëmendje shkrimin e Prof.Dr. Ismet Elezit. Pajtohem me mënyrën se si i trajton ai problemet dhe dëshëroj të shpreh mendimin tim vetëm për një çështje, konkretisht për nevojën e krijimit të një qëndre apo instituti kriminalogjik. Më kujtohet mirë se si ai dhe unë, problemin e ngritjes së kësaj qëndre e kemi trajtuar publikisht në shtyp qysh në vitin 1995, fill pas miratimit të Kodit të Ri Penal. Por askush nuk na dëgjoi dhe askush nuk mori të paktën mundimin për ta bërë këtë objekt diskutimi apo debati. Ende tek ne nuk vlerësohet si duhet nevoja e gjallërimit të mendimit juridik, pa të cilin nuk mund të pretendohet ndërmarrja e studimeve të mirëfillta në fushën e së drejtës. Është e pafalshme që akoma edhe sot, në shërbim të punonjësve të drejtësisë nuk ka një revistë apo buletin. Gati të gjithë pranojmë që kriminaliteti është fenomen shoqëror, se ai është një plagë shoqërore, por jo të gjithë e kuptojnë se ai nuk luftohet as me pohime të tilla dhe as me deklarata se "brenda 6 muajve apo një viti do ta gjunjëzojmë atë". Rezultatet e këtyre kohëve të fundit janë inkurajuese. E megjithatë, masat për parandalimin e krimeve mendoj se janë relativisht të dobëta. Veç të tjerave kjo ndodh edhe për faktin se tek ne është nënvleftësuar problemi i njohjes së thellë e të gjithanëshme të kriminalitetit, të formave, llojeve dhe dinamikës së tij. Por këtë nuk mund ta bëjë kushdo. Me këtë çështje, mund e duhet të merren specialistët më të mirë të fushave të ndryshme të drejtësisë.

Kur ndodh një vrasje, ne kemi të drejtë të shprehemi: "të dërgohet në gjyq autori e të dënohet rreptë ai". Në këtë rast ne sigurisht që kemi shuar një zjarr, por nuk kemi garantuar masat profilaktike për shuarjen e zjarreve të tjera të mundëshme të sistemit zinxhir. Shumë vepra me rrezikshmëri të theksuar shoqërore kryhen nga të miturit, por ne nuk u futemi studimeve e analizave për të konkluduar se çfarë përfaqësor. ky kontigjent, a janë të shkolluar apo jo, a janë të punësuar ose jo, në ç'kushte e ç'rrethana u futën në këtë rrugë etj. Qëndrueshmëria dhe vazhdueshmëria e luftës kundër kriminalitetit është pra, e lidhur ngushtë më studimet e thella dhe të gjithanëshme të këtij fenomeni. Qëndra apo Instituti Kriminologjik, do të ishte një ndihmesë e madhe jo vetëm për punonjësit e drejtësisë, por edhe për organet e institucionet e tjera.